

Bones pràctiques
de Responsabilitat
Social

**Apropa
cultura**

Iniciativa empresarial per al
desenvolupament de la responsabilitat
social a Catalunya

www.respon.cat

Programa Apropa Cultura

Nom de l'empresa Fundació Privada de l'Auditori i l'Orquestra

Sector d'activitat Cultural

Nombre de treballadors/es 182 (inclou 80 músics de l'OBC)

Pàgina web www.auditori.cat / www.apropacultura.cat

Adreça Lepant, 150 - Barcelona

Contacte T. 932 479 300 - info@auditori.cat / apropa@apropacultura.cat

L'ORGANISME PROMOTOR

Aquesta fitxa se centra en un programa socioeducatiu, l'Apropa Cultura, promogut pel Fundació Privada de l'Auditori i l'Orquestra però que implica moltes altres institucions culturals i també entitats socials.

L'Auditori és un consorci constituït per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, i està integrat per l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), la Banda Municipal de Barcelona i el Museu de la Música. Va ser inaugurat el març de 1999 i, al mateix complex, hi té la seu l'Escola Superior de Música de Catalunya. Això converteix l'Auditori en un focus de la vida musical de la ciutat en els diferents camps de la divulgació, la docència i la recerca. Com a institució nacional que és, L'Auditori vol projectar Catalunya i Barcelona al món a través d'un projecte musical propi, estable i integrador.

UN COMPROMÍS DE RESPONSABILITAT CAP A LA SOCIETAT

Apropa Cultura és un programa socioeducatiu que treballa per acostar la música, el teatre, la dansa i les arts als col·lectius més vulnerables de la societat. Nascut a l'Auditori l'any 2006, actualment gestiona l'oferta que destinen als centres socials 50 equipaments culturals d'arreu de Catalunya.

- Sorgit dels equipaments culturals i adreçat a entitats socials que fomenten la inclusió social i la millora de la qualitat de vida de col·lectius especialment vulnerables.
- Els equipaments culturals adherits destinen un mínim del 2% del conjunt de les localitats dels espectacles de programació pròpia de música, teatre o dansa al preu de 3 euros per a col·lectius de les organitzacions socials inscrites.
- Actualment en formen part 42 teatres, auditoris i festivals i 8 museus/centres d'exposició.

El programa comporta una unió d'esforços i vol representar la vocació dels equipaments públics culturals de Catalunya de fer arribar la música a tota la societat, principalment als grups més fràgils i vulnerables, alhora que vehicula una part important de la seva responsabilitat envers la societat com a institucions públiques culturals. Cal dir que també estan oberts a la implicació d'empreses privades, entre les quals una, Grup Focus, ja forma part del programa.

Com es va iniciar

Durant la temporada **2006-2007 s'engegà** el programa socioeducatiu l'Auditori Apropa, d'assistència a concerts adreçats a col·lectius en risc d'exclusió social, facilitant l'assistència a pràcticament la totalitat de la programació habitual de L'Auditori al preu de 3 euros. Dos anys més tard, s'ampliava adreçant-se també als col·lectius socials i del món de la salut, accedint a una àmplia oferta d'espectacles a preus molt reduïts.

apropacultura

“Apropa Cultura treballa per acostar la música, el teatre, la dansa i les arts als col·lectius més vulnerables de la societat”

“Vehicula una part important de la responsabilitat envers la societat com a institucions públiques culturals”

L'AUDITORI: APROPA
El Projecte Social de L'Auditori

Iniciativa empresarial per al desenvolupament de la responsabilitat social a Catalunya

- Des de la temporada 2010-2011, L'Auditori convida a participar d'aquest projecte a altres equipaments de la ciutat de Barcelona, i es canvia el nom a **Apropa Cultura**, oferint música, teatre, dansa i circ, amb la participació del **Teatre Nacional de Catalunya**, el **Mercat de les Flors** i el **Teatre Lliure**.
- La temporada 2013/14 comença amb un total de 29 equipaments i, com a novetat, s'incorpora la programació de visites i activitats als museus i sales d'exposicions gràcies al suport de l'**Obra Social de "la Caixa"**, i s'ofereixen més de 15.000 localitats repartides en més de 300 espectacles de música, teatre, dansa i circ.

Diferencien els grups destinataris del programa en dos tipus:

- **Associacions, institucions i centres que treballen amb persones** en risc d'exclusió social, ja sigui des de l'àmbit de l'atenció directa o de la prevenció (Tarifa Apropa Mínima). Aquesta categoria gaudeix d'un preu a 3 € per localitat d'espectacle i el grup sempre ha de ser d'un mínim de 5 persones.
- **Altres associacions de l'àmbit social o de la salut (Tarifa Apropa Reduïda)**. Aquest grup gaudeix de preus entre 5 € i 15 € per localitat d'espectacles i el grup mínim sempre ha de ser de 10 persones.

I excepcionalment es poden concedir beques a 1 € per persona en el cas que ni l'entitat, ni la persona, ni la seva família puguin fer front a aquesta despesa.

Apropa Cultura disposa del **suport econòmic** del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports de l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea d'Atenció a les Persones de la Diputació de Barcelona. Des del 2013 també s'hi ha sumat l'Obra Social "la Caixa", per fer possible l'extensió als museus. Cada equipament adscrit que fa una aportació, anual per contribuir a la sostenibilitat del programa. El programa rep el suport del consorci transversal Xarxa d'Activitats Culturals facilitant la incorporació de nous equipaments culturals de Catalunya adherits a la Xarxa.

“ El programa Apropa Cultura és més dignificador per a les persones que se'n beneficien ”

COMPROMÍS CAP A LES PERSONES USUÀRIES

El programa no vol tenir un enfocament caritatiu, sinó que els usuaris paguen, encara que sigui una tarifa menor. I, de fet, el programa recull molts **valors socials**, començant per la mateixa democratització dels equipaments culturals, que així poden arribar a altres segments socials.

- **Dignificador.** No es tracta de cap programa de *butaca lliure* que pretengui emplenar les localitats que han quedat buides a poques hores d'obrir, sinó que hi ha una intencionalitat d'arribar a aquests col·lectius i de generar un impacte. Un programa de *butaca lliure* serviria per treure rendiment però no permetria fer la tasca social necessària, en el sentit que no dóna prou temps per a organitzar-se, per a fer l'acció pedagògica. Per això, consideren que el programa Apropa Cultura és més dignificador per a les persones que se'n beneficien.
- **Transparent.** Com que els objectius són intencionadament pedagògics, sempre es vehicula a partir d'organitzacions socials que aporten **grups**, mai directament a individus. I el fet que estigui estructurat com un programa i que hi hagi un portal amb la informació i la manera d'accedir-hi permet superar el model de relacions que s'havia donat anteriorment en què una entitat social enviava una carta amb una demanda gracioble per a poder accedir-hi amb unes condicions favorables. També per a les entitats, el mètode és més digne i transparent, i les entitats s'hi adhereixen i són reconegudes.

De fet, el programa va més enllà de gaudir d'un espectacle, ja que intenta acostar cultures. En aquest sentit, prenen importància les sessions de

presentació de la programació que es fan per als usuaris, que permeten explicar els espectacles previstos en clau social i comprensible.

Treballar amb els equipaments

Per garantir l'impacte social i la qualitat del programa, el personal dels equipaments hi està implicat:

- **Formació.** Es fan cursos de formació sobre accessibilitat per als acomodadors, els quals, a més, podrien adonar-se si en algun cas se'n fes un mal ús, com per exemple que hi assistissin treballadors en lloc d'usuaris. En aquest sentit, desenvolupar millors habilitats comunicatives, relacionades amb l'**empatia**, igual que passa amb les millores d'accessibilitat, són millores que acaben beneficiant a tothom, no sols per a qui estaven pensades.
- **Trobades.** Per millorar la implicació, cada dos anys organitzen una trobada de tots els equipaments implicats per compartir l'experiència i generar complicitats entre les persones que estan a primera línia.
- **Implicació.** En aquest mateix sentit, procuren que hi hagi un retorn informatiu permanent. A part del director, a cada equip hi ha un contacte directe, a qui procuren empoderar, millorar la seva sensibilitat i implicació, algú que estigui en la pell dels usuaris del programa. Tan se val si és una persona de taquilla o de sala, o de públics però han d'estar molt reconeguts i sentir-se part del projecte i valorats per la seva tasca des de direcció.

Treballar amb les entitats i amb els educadors

Es treballa conjuntament amb els centres i associacions perquè aquest programa sigui un repte educatiu i un mitjà per desvetllar la motivació de les persones usuàries. El fet d'oferir una finestra única de reserves ofereix la possibilitat d'assistir als millors espectacles en un entorn normalitzat. El sentit de compromís també és cap als **educadors socials** de les entitats socials adherides al programa, ja que el seu rol social sovint no és prou reconegut.

- Per això, se'ls tracta amb gran consideració i se'ls ofereix **formació** específica, que actualment gaudeix del diploma d'extensió universitària de la Fundació Pere Tarrés (URL) i la col·laboració del Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya.
- Al 2011 se'ls van començar a oferir unes sessions de formació musical anomenades "Descobreix com treballar amb la música en el dia" amb la intenció d'introduir la música en l'activitat habitual dels centres socials.
- Més endavant s'hi va afegir el curs en arts escèniques i música "Educa amb l'Art", organitzat per L'Auditori, el Teatre Lliure, el Teatre Nacional de Catalunya, el Mercat de les Flors i el Palau de la Música Catalana, amb el mateix objectiu però ampliat al teatre i la dansa.

Així es potencia el **poder transformador de les arts** aconseguint el màxim efecte a partir de l'assistència a un espectacle, alhora que es fomenta el treball artístic quotidià als centres socials i els educadors obtenen recursos que també els poden ser útils en el seu dia a dia com a habilitat educadora.

Resultat

Valoren que després d'aquests anys de funcionament també han aconseguit que des del món de la cultura es generés interès per un projecte social com aquest. Per als organitzadors és important que el conveni amb la Generalitat impliqui simultàniament dos Departaments, Benestar Social i Cultura, i que no es vegi solament com un tema social sinó d'interès cul-

“Desenvolupar millors habilitats comunicatives relacionades amb l'empatia, igual que passa amb les millores d'accessibilitat, són millores que acaben beneficiant a tothom”

tural. El fet que a les subvencions culturals es valorin les accions socials que es porten a terme ajuda a crear aquesta **transversalitat** facilita que equipaments que no s'ho havien plantejat mai comencin a adoptar mesures socials. Per a alguns equipaments culturals es comença a valorar-se com una acció que permet adoptar un compromís social i que es visualitza públicament.

Amb un equip tres persones han aconseguit gestionar un programa que suposa una acció referent de responsabilitat social en el camp de la cultura, i on es pot afirmar que el sector públic ha estat pioner. Ara faran un fulletó divulgatiu perquè entenen que també cal fer un esforç per anar divulgant l'experiència, posant en valor l'èxit obtingut, i així obrir les portes a més gent.

ALTRES ACCIONS SOCIALS

Si bé el programa Apropa Cultura suposa l'acció central, hi ha altres propostes socioeducatives que promouen l'accessibilitat de tots els públics a la cultura. *Fundació privada de l'Auditori i l'Orquestra* és l'entitat encarregada de realitzar l'activitat educativa, formativa i artística de l'Auditori de Barcelona, per delegació del Consorci de l'Auditori i l'Orquestra.

Fruit de l'experiència de més de cinc anys de l'Apropa Cultura, al 2012 es posen en marxa aquests nous programes en què moltes d'aquestes persones que ja han estat espectadores de concerts de la programació habitual de l'OBC tenen l'oportunitat de ser protagonistes compartint l'escenari amb els músics des d'una experiència més vivencial i participativa.

Et toca a tu

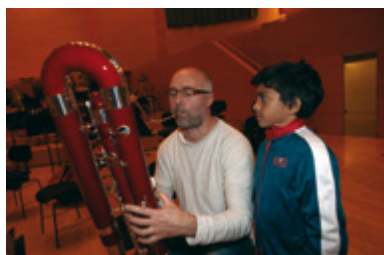
La idea és molt simple i alhora innovadora: més de 250 nens i nenes de col·lectius vulnerables i en risc d'exclusió treballen durant mesos en un projecte comú, s'impliquen en el seu desenvolupament i són capaços de coordinar-se per oferir un concert conjunt a l'Auditori amb els músics de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) i obert al públic general.

Les entitats participants treballen amb la música com a eina d'integració social a barris amb alta immigració. Durant un any reben assessorament i formació des de l'Auditori Apropa, per acabar fent una setmana d'assaig amb l'OBC i oferir un concert a 2.000 persones.

Posar un instrument a les mans d'un nen que viu en un barri amb pocs recursos pot ser transformador. Donar-li la responsabilitat de tocar-lo i fer que l'escolting és convertir-lo en protagonista, oferir-li un incentiu per esforçar-se cada dia. Els músics de l'orquestra també en surten sensibilitzats, amb el coneixement d'altres realitats socials com és la població immigrant en risc d'exclusió. Així, poden contribuir a través de la seva música a millorar la societat, tenen l'oportunitat de treballar d'una manera diferent en un concert sorprenent on es viu l'entusiasme i la frescor de l'intercanvi musical.

Un matí d'orquestra

S'adreça a col·lectius de persones adultes amb discapacitat intel·lectual. Un matí entre setmana dos grups tenen l'oportunitat d'assistir a una part de l'assaig de l'OBC, trobar personalment dos músics de l'orquestra -que s'hi presten voluntàriament i mostren una gran sensibilitat- i realitzar un taller amb instruments d'orquestra, dirigits per una musicoterapeuta especialitzada. Unes 900 persones passen anualment per aquesta activitat participativa, per a la qual estan cercant patrocini.

COMPROMÍS AMB LA COMUNITAT

L'Auditori Educa, com a marc general, està al servei de l'educació musical, dinamitzant en tot allò relacionat amb l'educació musical a Catalunya. Es tracta d'una manera d'entendre l'educació musical pionera a Europa, amb tres línies: concerts, activitats participatives i materials i formacions. Treballa amb tots els grups d'interès (famílies, escoles, professorat de música, pedagogs, compositors, músics, coreògrafs, directors d'escena... i ofereix una programació de 20 produccions amb més de 150 concerts l'any.

A més, en el marc de les polítiques d'obertura a la societat, es porten a terme moltes altres accions entre les quals, a títol d'exemple:

- Acords de **cessió d'espais** per a actes que s'han valorat d'interès per a totes dues parts, com per exemple amb usuaris de l'Associació Casal dels Infants per a l'Acció Social als Barris.
- Un **Espai Virtual** de trobada per compartir i donar a conèixer experiències i referents musicals del sector social.
- Una altra de les col·laboracions significatives va ser amb Òmnium Cultural per a la participació de l'OBC a la celebració del **Concert per la Llibertat** al Camp Nou el dia 29 de juny de 2013.
- L'Auditori disposa de diferents acords amb universitats i institucions acadèmiques per a la realització de **pràctiques** per part d'alumnes de gestió cultural, arxivística.
- Alhora, l'Auditori disposa del suport de **patrocinadors**, entre les quals mitjans de comunicació i també empreses que hi aposten en el marc de les seves polítiques de responsabilitat social i patrocinis culturals.

També hi ha una política de **Preus reduïts**, sempre que a totes les produccions pròpies, per a joves, aturats, famílies nombroses, monoparentals, persones amb discapacitat i l'acompanyant quan sigui reconeguda la seva necessitat legalment. Es valorava com una incoherència que al costat dels programes socials, no s'abordés una política de descomptes socials per a col·lectius que la pròpia administració pública ja porta a terme, i podien venir en transport públic subvencionat i, en canvi, en un equipament públic cultural no tenien cap mesura equivalent. Remarquen, a més, que no n'hi prou amb la política de descomptes sinó que, perquè tingui efecte, cal facilitar-ho fent-ho fàcil, que es pugui reservar per telèfon, per exemple, evitant que s'hagi de venir a l'equipament expressament amb anterioritat.

L'Auditori disposa d'una **política d'accessibilitat** per a facilitar que les persones amb dificultats de mobilitat o sensorials puguin accedir a l'equipament o consultar el web.

- Per a les **persones amb mobilitat reduïda**, es preveuen zones d'emplaçament de cadires de rodes, que estan indicades en els plànols de cada sala. A més, l'Auditori disposa de reserves públiques d'aparcament per a persones amb discapacitat i mobilitat reduïda per una entrada mentre que per una altra existeixen places de mobilitat reduïda d'accés directe.
- Respecte a la **web** de L'Auditori, s'està treballant amb l'objectiu d'adaptar tot el web a les recomanacions W3C, amb voluntat de facilitar l'accés universal.

Aquesta fitxa ha estat elaborada en data de novembre de 2014 per Josep Maria Canyelles, a partir de l'entrevista realitzada a Sònia Gainza, directora d'Apropa Cultura. La fitxa reflecteix informacions aportades per l'empresa i ha estat validada per aquesta. L'elaboració de les fitxes d'RSE s'emmarca en el programa Gestió de la Responsabilitat. Aquest projecte ha estat organitzat pel Consell de Cambres amb el suport de la Generalitat de Catalunya.

L'AUDITORI:EDUCA

